

Vertalers Robbert-Jan Henkes (links) en Erik Bindervoet: "Zing altijd mee met wat je vertaalt."

Doe het met je oren

Het vertalen van liedteksten en van literatuur

Erik Bindervoet en Robbert-Jan Henkes vertaalden niet alleen 's werelds meest ondoor-dringbare roman (*Finnegans Wake* van James Joyce), maar ook de teksten van The Beatles. Wat is het verband daartussen, en welke rol speelt muzikaliteit in vertalingen?

ERIK BINDERVOET EN ROBBERT-JAN HENKES

Robbert-Jan Henkes (RJH): "Je hoort weleens dat het Nederlands een houten-klazenboerenklompentaal is. Dat bij ons alles er rochelend en ruftend uit komt en het in andere talen zoveel mooier klinkt. Onze ervaring als vertalers is anders."

Erik Bindervoet (EB): "Bij ons draait alles wat we doen om 'klankzinnigheid': de zin zit in de klank."

RJH: "Dat *klankzinnigheid* is een term die we ooit gemunt hebben om *Finnegans Wake* mee te schetsen, het laatste werk van James Joyce, dat hij na zeventien jaar schrijven in 1939 voltooide, en dat wij in zeven jaar vertaald hebben. Er wordt wel van gezegd dat het niet alleen het mafste, moeilijkste en mooiste boek ter wereld is, maar ook het muzikaalste. *Finnegans Wake* onttrekt zich aan de eenduidigheid van dingen: een duif is bij Joyce niet zomaar een 'duif'."

EB: "Dat kan bij hem heel goed een 'druif' worden: een duif die in 'trossen' langsvliegt, en wellicht in de rui is omdat hij de *r* in de maand heeft opgegeten. Joyce dwingt je de klank zijn werk te laten doen in je hersenpan."

"*Finnegans Wake* laat zich lezen als de gesprekken die je in een kroeg hoort en net niet helemaal kunt verstaan doordat er te veel van zijn, de muziek te hard staat en er voortdurend gekucht wordt."

RJH: "De gesprekken zijn muziek geworden; de achtergrondruis gaat over in wat je dént te horen."

EB: "Toen John Lennon in 1964 zijn boek *In His Own Write* publiceerde – ja, dát deed hij ook – werd hij wel vergeleken met James Joyce."